

Ödemeler Dengesi - Temmuz 2013

İktisadi Araştırmalar Bölümü

Cari açık Temmuz ayında beklentilerin üzerinde gerçekleşti.

Temmuz ayında cari işlemler açığı 5,8 milyar USD ile piyasa beklentisinin üzerinde gerçekleşmiştir. Yılın ilk 7 aylık döneminde ise cari açık 42,1 milyar USD'ye ulaşmıştır. Cari açığın genişleme eğilimini sürdürmesinde parasal olmayan altın ithalatının önceki aylara kıyasla gerilemekle birlikte yüksek düzeyini koruması etkili olmuştur. Nitekim, geçtiğimiz yılın ilk 7 ayında 1,6 milyar USD'lik net altın ihracatı gerçekleştirilirken, 2013 yılının aynı döneminde net altın ithalatı 8,4 milyar USD düzeyindedir. 2012 ve 2013 yıllarının ilk 7 ayları karşılaştırıldığında, cari açıktaki genişlemenin de 8 milyar USD düzeyinde olduğu görülmektedir.

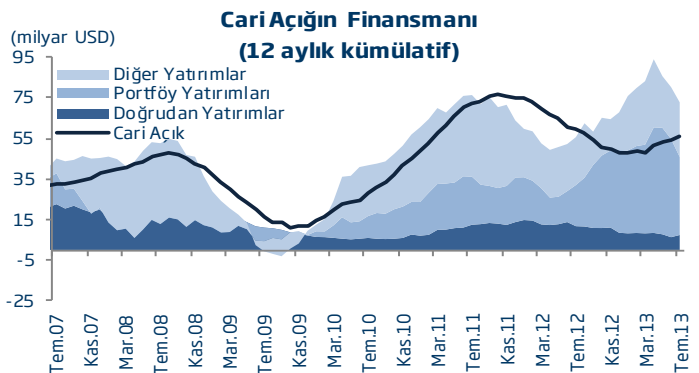
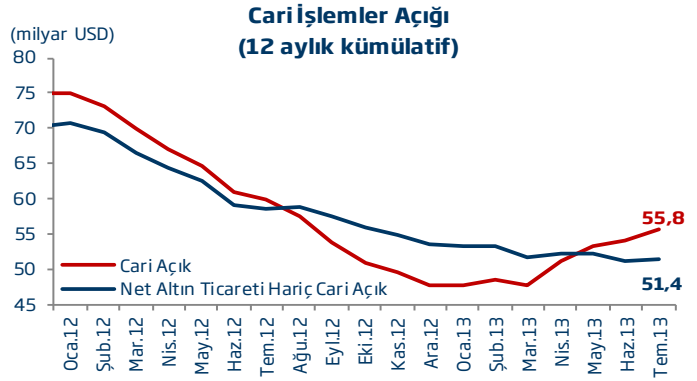
12 aylık kümülatif olarak değerlendirildiğinde ise, cari açığın artış eğilimini sürdürerek 55,8 milyar USD seviyesine yükseldiği görülmektedir.

Turizm gelirlerinde yatay seyir...

Temmuz ayında net turizm gelirleri bir önceki yılın aynı ayına göre yatay bir seyir izleyerek %2 oranında artarken, aylık bazdaki artış %7,4 düzeyinde gerçekleşmiştir. 2002-2012 döneminde Temmuz aylarında net turizm gelirlerindeki aylık ortalama artışın %61 düzeyinde gerçekleştiği dikkate alındığında söz konusu kalemin Temmuz 2013'teki zayıf seyri daha net ortaya çıkmaktadır. Öte yandan, söz konusu gelişmede Ramazan'ın Temmuz ayına denk gelmesinin de etkili olduğu düşünülmektedir. Ocak-Temmuz döneminde ise, net turizm gelirleri bir önceki yılın aynı dönemine göre %22 oranında artarak 12,3 milyar USD'ye ulaşmıştır.

Doğrudan yatırımlar son 13 ayın en yüksek seviyesinde...

Temmuz ayında net doğrudan yatırımlar aylık bazda 1,6 milyar USD ile son 13 ayın en yüksek düzeyine ulaşmıştır. Söz konusu artışta, finans ve sigorta faaliyetleri sektöründe gerçekleştirilen doğrudan yabancı sermaye girişlerinin etkili olduğu görülmektedir. Bu durum, son 10 yıllık dönemde yurt dışından doğrudan sermaye girişlerinde %38'lik pay ile ilk sırada yer alan finans sektörünün halen doğrudan yatırımlar

inde önemli bir katkıya sahip olduğunu teyit etmektedir.

İlk 7 aylık döneme bakıldığında ise, net doğrudan yatırımların bir önceki yılın aynı dönemine göre %17 oranında azalarak 5,1 milyar USD düzeyinde gerçekleştiği görülmektedir.

Net portföy yatırımlarında Ekim 2008'den bu yana aylık bazda en sert çıkış...

Türkiye'nin kredi notunun ikinci bir kredi kuruluşu tarafından yükseltileceği beklentisinin gerçekleşmesinin ve ABD Merkez Bankası'nın (Fed) varlık alım programını azaltabileceğine yönelik görüşlerin gündeme gelmesinin etkisiyle Mayıs ayından bu yana nispeten zayıf bir seyir izleyen portföy hareketlerinde, Temmuz ayında 3 milyar USD'lik net çıkış gerçekleşmiştir. Aylık bazda değerlendirildiğinde söz konusu verinin Lehman Brothers'ın

Türkiye'ye Net Sermaye Girişlerinin Dağılımı

(12 aylık kümülatif, milyon USD)

	Sermaye Girişlerinin Dağılımı (%)	
	Aralık 2012	Temmuz 2013
Cari İşlemler Dengesi	-47.750	-55.754
Toplam Net Yabancı Sermaye Girişi	68.564	72.456
-Doğrudan Yatırımlar	8.445	7.359
-Portföy Yatırımları	40.789	38.451
-Diğer Yatırımlar	18.598	26.944
-Net Hata ve Noksan	776	-237
-Diğer	-44	-61
Rezervler⁽¹⁾	-20.814	-16.702

Not: Rakamlar yuvarlamadan ötürü toplamı vermeyecebilir.

(1) Rezervler, toplam net sermaye girişleri ile cari denge arasındaki fark olup (-) değer rezerv artışını, (+) değer rezerv azalışını ifade etmektedir.

Kaynak: TCMB

Ödemeler Dengesi - Temmuz 2013

İktisadi Araştırmalar Bölümü

iflasının sermaye hareketleri üzerindeki etkilerinin belirgin şekilde hissedildiği Ekim 2008'den bu yana aylık bazda en güçlü sermaye çıkışına işaret ettiği görülmektedir. Temmuz ayında yaşanan sermaye çıkışının 2,5 milyar USD'sinin kamu borçlanma araçları piyasasından, 605 milyon USD'nin ise hisse senedi piyasasından gerçekleştiği görülmektedir. Yılın ilk 6 ayında yurt dışında 4,9 milyar USD tutarında tahvil ihraç eden bankacılık sektörünün ise Temmuz ayında daha temkinli davrandığı görülmektedir.

2012 yılının Ocak-Temmuz döneminde 17,3 milyar USD düzeyinde gerçekleşen net portföy girişlerinin 2013 yılının aynı döneminde 15 milyar USD düzeyine gerilediği görülmektedir.

Diğer yatırımlar kaleminde sınırlı sermaye girişi...

Diğer yatırımların varlık kalemi incelendiğinde, Temmuz ayında Türk bankalarının yurt dışı muhabirleri nezdindeki döviz mevduatını artırmasının etkisiyle yurt içi yerleşiklerin yurt dışındaki döviz varlıklarının 1,2 milyar USD arttığı görülmektedir.

Yükümlülük tarafında ise, Ocak-Nisan döneminde daha çok kısa vadeli kredilere ve uzun vadeli tahvil ihraçlarına yöneldiği gözlenen Türk bankacılık sektörünün küresel likidite koşullarındaki olası değişiklikleri de dikkate alarak izleyen dönemde uzun vadeli kredi kullanımına ağırlık verdiği, bu kapsamda, Temmuz ayında net uzun vadeli kredi kullanımının 1,4 milyar USD düzeyinde gerçekleştiği

görülmektedir. 12 aylık kümülatif veriler dikkate alınarak hesaplanan ve Şubat ayında %90 seviyesine kadar gerileyen bankacılık sektörünün uzun vadeli borç çevirme oranının Temmuz ayı itibarıyla %137 seviyesine kadar yükselmesi de dikkat çekmektedir.

Temmuz ayında, bankacılık dışı kesimin uzun vadeli kredilerde 658 milyon USD, kısa vadede ise 253 milyon USD düzeyinde kredi kullandığı görülmektedir. 12 aylık kümülatif olarak değerlendirildiğinde, banka dışı kesimin uzun vadeli borç çevirme oranı %106 düzeyindedir.

Temmuz'da rezerv varlıklar gerilemeye devam etti.

Temmuz ayında sermaye hareketlerinin zayıf seyrini sürdürmesi nedeniyle cari açığın finansmanı amacıyla TCMB'nin rezerv varlıklarında 1,8 milyar USD'lik azalış gözlenmiştir. Diğer taraftan, Temmuz ayında net hata ve noksan kaleminde 4,8 milyar USD düzeyinde sermaye girişi gerçekleşmesi dikkat çekmektedir.

Beklentiler...

İç talepte gözlenen canlanmaya rağmen altın ithalatı hariç cari işlemler açığında kademeli iyileşmenin sürdüğü görülmektedir. Öte yandan, küresel piyasalarda artan risk algısının ve Suriye'ye ilişkin endişelerinin sermaye girişleri üzerinde etkili olduğu görülmektedir. Önümüzdeki dönemde de Fed'in izleyeceği para politikasının ve bölgesel gelişmelerin cari açığın finansmanının kompozisyonu üzerinde belirleyici olacağı düşünülmektedir.

Ödemeler Dengesi	(milyon USD)				
	Temmuz 2013	Ocak-Temmuz 2012		% Değişim	12 Aylık Kümülatif
Cari İşlemler Dengesi	-5.786	-34.095	-42.099	23,5	-55.754
Dış Ticaret Dengesi	-8.064	-40.962	-48.604	18,7	-72.977
Hizmetler Dengesi	2.893	10.516	11.963	13,8	24.356
Turizm (net)	2.848	10.045	12.260	22,1	23.774
Gelir Dengesi	-693	-4.366	-6.024	38,0	-8.365
Cari Transferler	78	717	566	-21,1	1.232
Sermaye ve Finans Hesapları	985	32.900	41.917	27,4	55.991
Doğrudan Yatırımlar (net)	1.605	6.208	5.122	-17,5	7.359
Portföy Yatırımları (net)	-3.047	17.320	14.982	-13,5	38.451
Varlıklar	91	1.503	2.185	45,4	3.339
Yükümlülükler	-3.138	15.817	12.797	-19,1	35.112
Hisse Senetleri	-605	1.964	-801	-	3.509
Borç Senetleri	-2.533	13.853	13.598	-1,8	31.603
Diğer Yatırımlar (net)	678	18.242	26.588	45,8	26.944
Varlıklar	-1.225	1.980	-779	-	-3.329
Efektif ve Mevduat	-875	2.184	684	-68,7	-333
Yükümlülükler	1.903	16.262	27.367	68,3	30.273
Ticari Krediler	-637	3.023	6.229	106,1	4.228
Krediler	2.277	5.376	10.197	89,7	14.683
Bankacılık Sektörü	675	3.342	11.043	230,4	12.865
Bankacılık Dışı Sektörler	911	3.027	-327	-	3.437
Mevduat	159	7.561	10.594	40,1	10.832
Yurtdışı Bankalar	9	6.851	9.159	33,7	9.437
Yabancı Para	1.189	5.729	8.474	47,9	7.990
Türk Lirası	-1.180	1.122	685	-38,9	1.447
Yurtdışı Kişiler	349	1.677	2.215	32,1	3.451
Rezerv Varlıklar (net)	1.760	-8.840	-4.728	-46,5	-16.702
Net Hata ve Noksan	4.801	1.195	182	-84,8	-237

Kaynak: TCMB

Ödemeler Dengesi - Temmuz 2013

İktisadi Araştırmalar Bölümü

Türkiye İş Bankası A.Ş. - İktisadi Araştırmalar Bölümü**İzlem Erdem - Bölüm Müdürü**

izlem.erdem@isbank.com.tr

Alper Gürler - Birim Müdürü

alper.gurler@isbank.com.tr

Kıvılcım Eraydın - Uzman

kivilcim.eraydin@isbank.com.tr

Erhan Gül - Uzman

erhan.gul@isbank.com.tr

Bora Çevik - Uzman

bora.cevik@isbank.com.tr

Eren Demir - Uzman Yrd.

eren.demir@isbank.com.tr

Mustafa Kemal Gündoğdu - Uzman Yrd.

kemal.gundogdu@isbank.com.tr

Gamze Can - Uzman Yrd.

gamze.can@isbank.com.tr

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.